

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Eğer yanıyorsam anayasa hukukçuları düzeltsin. Bildiğim kadarıyla kanun hükmünde kararname işlevsel hale getiren de Gaulle'dür. Bu yola başvuru tarihi de aşağı yukarı 1968'lerdir. Yürütmeye yargının kendisine özgü bir mekanizma içinde işlediği Fransa'da hükümetin sıkıştığı ve 'acil tedbir' alması gereken bir anda bu yol keşfedildi. Fakat gene bildiğim kadarıyla, devleti KHK'lerle yönetmeyi Türkiye kadar isteyen ve beceren başka bir ülke de ortaya çıkmadı. Türkiye'nin aynı yolu denemeye başladığı dönem gene bir olağanüstü dönem olan 1970'lerdir. Şimdi bir kez daha aynı yol deneniyor ve ilginç bir biçimde ilk kez sistem içi bir bunalımla karşılaşılıyor. Peki, karşımızda duran gerçekten bir sistem bunalımı mıdır?

Sorunu sadece hükümetin cumhurbaşkanına sunduğu kararname olarak ele alırsak tabii ki, bir bunalımdan söz edilemez. Çünkü, bunalım, çözümün ortada olmaması, ufukta görülmemesidir. Oysa mevcut tıkanıklığı aşmak için birden çok yol var. Sorun daha geride bir yerdedir.

Asıl bunalım nerede?

O da ne cumhurbaşkanının yetkileridir ne şudur ne budur. Kısacası hükümet-cumhurbaşkanı zıtlığının bunalımla ilgili bir yanı yok. Bunalım denemese bile belli bir darboğaz kendisini iki noktada gösteriyor. Bunların ilki hukuk-siyaset ayrışmasıdır.

Yapılan yorumlara bakıldığında göze çarpan ve kavramların iç mantığı açısından ele alındığında saçma sapan bir yorum var: Güya kabine meseleye siyasi, cumhurbaşkanı da hukuk açısından yaklaşmış. Böyle bir ayrımı kim neye dayanarak yapabilir? Her şeyden önce hukukla siyaset birbirinden ayrılmaz iki şeydir. Daha çekici olanı ise meselenin tersinden koyulmasıdır: Hiçbir hukuki karar siyasi boyuttan, hukukun kendisi belli bir siyasi boyuttan arınmış değildir; olamaz da. Fakat siyasi kararın hukuk çerçevesi içinde alınması diye bir şey daima söz konusudur. Rejimleri demokratik yapan bu belirleyici hususun adı da meşruiyettir. Bir karar eğer siyasi olup hukuksal olmuyorsa meşru da olamaz. İşte, mevcut kararname tartışmalarında farkında olunmadan söylenen, ifşa edilen budur: Hükümet, KHK ile aslında gayri meşru bir iş yaparken suçüstü yakalanmıştır. 'Hareketimiz siyasidir' denilen de aslında budur. Peki bu ne demektir? İşte o sorunun yanıtı asıl bunalım diye görülmesi

gerekirken pek üstünde durulmayan bir noktayı vurguluyor: Mutlak devletin, buna isterseniz iç ya da kapalı devlet de diyebilirsiniz, hukuk üstü ağırlığı.

Türkiye seküler yasama sürecine 20. yüzyılın başında geçmiştir. O dönemlerle ilgili olarak çok iyi bilinen bir anekdot vardır. İttihat ve Terakki döneminin mutlak devleti olan Enver Paşa'nın daima 'yok kanun yap kanun' dediği söylenir. Böylelikle süreç hukuka değil hukuk sürece uydurulmaktadır. Bu, devletin 'bekası' için vazgeçilmez tek yol olarak görülmüş ve benimsenmiştir. KHK'ların Türkiye'de bunca işlevsel hale gelmesinin mantığı budur. Hukukun hukuk içi bir yolla yani 'hülle'yle aşılması. Arkasındaki güdü ise hiç değişmemiştir: İstikrar ve beka! Türkiye'nin asıl bunalımı bu iki kavramın dayatılmasındandır. Türkiye'nin bir 'kutsal istikrar' anlayışı etrafında yönetilmek, öylelikle de yürütmeye sonsuz özgürlük ve mutlakiyet kazandırılmak istenmesindedir. (Hangi hükümet yetkilerinin azlığından yakınmamıştır?) Bu anlayışın 'bahane'si de değişmez: Yıkıcı ve bölücü faaliyetler. Hükümet, MGK, vs. derken bir kez daha aynı yolu denemiş ve suçüstü yakalanmıştır.

Ecevit'in açıklama yaparken titreyen sesi yakışıksız bir şey yaparken yakalanmışlığın açısından değil midir?